

ÖNYARGILAR, HOŞGÖRÜSÜZLÜK, BİLGİSİZLİK

Aydınlık Dergisi, 30 Temmuz 1994

Yıldırım Koç

Türkiye işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin tarihi ve bugünkü durumu ile en yakından ilgilenenler veya ilgilenmesi gerekenler, doğal olarak, sosyal demokratlar, sosyalistler ve komünistlerdir. Bu siyasal hareketler, arzuladıkları toplumsal dönüşümleri gerçekleştirmede doğal müttefik ve ana güç olarak bu sınıfı ve hareketi görürler. Ancak, ne yazık ki, bu cephede işçi sınıfı ve sendikacılık hareketine ilişkin aşılması zor önyargılar, büyük bir hoşgörüsüzlük ve bunlarla bağlantılı bir bilgisizlik söz konusudur.

Yaygın ve üzücü bir eğilim, kendisine bu sıfatlardan birini uygun gören kişilerin, vahiy yoluyla bu konulardaki bilgileri büyük ölçüde edindiği inancıdır. Dr.Hikmet Kıvılcımlı, her büyük bırakanın kendisini Stalin zannettiğini yazdı. Kendisine her Marksist diyen de, sanki işin doğası gereğiymiş gibi, bir anda kendisini işçi sınıfı uzmanı kabul ediyor. Okuduğu ve ancak ne kadar anladığı ve kavradığı tartışılır birkaç kitapla birlikte, bu konudaki öğrenimini tamamlıyor ve büyük bir hoşgörüsüzlük geleneği içinde, suçlamalara başlıyor. En cahiller ise, genellikle en sert suçlamaları getirenler oluyor. Ama insan öğrendikçe, bilmediklerini ve yaşamın karmaşıklığını kavradıkça, çeşitli değerlendirmeleri yaparken çok daha ihtiyatlı davranmaya başlıyor. Kendi eksiklik ve hatalarını görebilen kişi, başkalarının eksiklik ve hatalarına karşı hoşgörülü davranıyor. Ancak işçi sınıfı mücadelesini işyerlerinde hiç yaşamamış kişi eğer bir de gençse ve bildiğini zannediyorsa, hoşgörüsüzlüğü ve bilgisizliğiyle hiç çekilmiyor .

158 sayılı ILO Sözleşmesini örnek olarak vermek istiyorum. Birçok gazetede bu Sözleşmenin onaylandığı yazıldı. Bazı siyasi yayın organlarında, onaylanma durumu ayrıntılı bir biçimde açıklandıktan sonra, Sözleşme eleştirildi. Halbuki sözkonusu Sözleşme henüz onaylanmadı. Parlamento, Sözleşmenin onaylanmasını uygun buldu ve bu konuda Bakanlar Kurulu'nu yetkilendirdi. Bundan sonra, Bakanlar Kurulu 158 sayılı Sözleşmeyi gündemine alacak ve onaylayacak. Daha sonra da bu onay işlemini ILO'da tescil ettirecek. Sözleşme ancak o zaman onaylanmış sayılacak.

İşçi sınıfının öncüsü olma iddiasında olan siyasi hareketlerin açık yada gizli yayın organlarında ikide bir "ILO Sözleşmesinin 87. Maddesi" gibi kavramlar geçiyor. Sözleşmenin imzalanmasından söz ediliyor. Eski bir sendikacı bir keresinde Namık Kemal ile Mustafa Kemal'in arkadaşlığından söz etmişti. Sonra çok gülmüştük. Bu tür yazıları, öncü partinin işçilere yol gösterme iddiasında olan yayın organlarında okudukça aynı duyguya kapılıyorum.

ILO konusunda söylenenler, İş Yasası, diğer yasalar, toplu iş sözleşmeleri, işçi sınıfı tarihi için de geçerli. Birçok siyasi hareket, yakın bir geçmişe kadar, "toplu işten çıkarmaya ilişkin 24. maddenin" değiştirilmesini istedi. Gerçekten de bir zamanlar İş Yasası'nın 24. Maddesi "toplu işten çıkarma" ile ilgiliydi, ama 1975 yılında bu madde değiştirildi ve adı "işten çıkarmanın sonucu" oldu. Kendisine sosyal demokrat, sosyalist veya komünist deyip de bir işyerinde işçi olarak çalışmayanlardan kaçının, çok yakından ilgilendiklerine inandıkları işçileri çok yakından ilgilendiren İş Yasası'nı bir kez olsun okuduğunu gerçekten çok merak ediyorum.

İlgisizlik ve bilgisizlik ve özellikle de vahiy yoluyla öğrendiğini sanma yanılsaması, büyük önyargılara, hoşgörüsüzlüklere ve öğrenme sürecinde tıkanmalara neden oluyor.

Okumuyorsanız, 15-16 Haziran olaylarına yol açan yasa değişikliği teklifine DİSK'in kapatılmasına yol açacak olan maddeyi koymayı öneren milletvekillerinin Genel İş Genel Başkanı Abdullah Baştürk ve Ges-İş Genel Başkanı Osman Soğukpınar olduğunu bilmiyorsanız, Abdullah Baştürk'ün 12 Eylül sonrasındaki ifadelerinde DİSK'in tarihinin

bütününe sahip çıkmasındaki erdemi ve büyüklüğü kavrayamazsınız; Abdullah Baştürk'teki değişime gereken saygıyı göstermezsiniz. DİSK'e üye birçok sendikanın nereden nereye geldiğini bilmiyorsanız, bugün önyargılarla yetersizliğini ön plana çıkardığınız birçok sendikanın nereden nereye gidebileceğini hayal bile edemezsiniz.

Solda yaygın olan diğer bir eğilim, kendisinin dışında herkesi hain olarak görme ve kimseleri ve kendisinin karar vermediği ve denetiminde gelişmeyen hiçbir eylemi beğenmemektir. Bu itici tavır, eğer kişisel bazı sorunları yansıtmıyorsa, yaşamın karmaşıklığını ve dinamiklerini kavrayamamanın ve bilgisizliğin bir ürünüdür. Bunu özellikle TÜRK-İŞ'in 20 Temmuz eylemi ile ilgili olarak gözledim. TÜRK-İŞ bu kararı almasaydı, ihanet ettiği söylenecekti. Bu kararı aldı. Bir grup, TÜRK-İŞ'in işçilerin potansiyelini harcamak için erken bir eylem kararı aldığını ileri sürdü. Bazıları ise TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu'nu sahtekarlıkla suçlayacak kadar ileri gitti.

Bilgisizlik, önyargı ve hoşgörüsüzlük birlikte geliyor ve birbirini pekiştiriyor. Bildiğini zannetmek belki insanı cehaletin rehaveti içinde geçici bir süre huzurlu kılıyor. Ama sürekli öğrenme ihtiyacının getirdiği huzursuzluk ve yorucu çalışma, cehaletin rehavetinden ve onun sonucu olan şaşkınlıktan çok daha yararlıdır ve insancadır.